

A C&A ruhák címkéinek tipográfiai elemzése

Dancs Eszter

*Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, 1088 Budapest, Múzeum krt. 4.
(eszter.lion@gmail.com)*

Összefoglaló

Dolgozatomban a C&A divatcég ruháinak címkéit elemzem a tipográfia szempontjából. A márka Európa számos országában megtalálható, boltjaiban a vásárlók nemtől és életkortól függetlenül megtalálhatják a nekik tetszőt. A ruhák igen sokrétűek, mindenféle formájú és fajtájú darab megtalálható különböző stílusokban, mégis a név és ruhacímkék összekötik őket, kevés eltéréssel ugyanazt a tendenciát mutatják a címkéken lévő szöveg jellemzői, így alkotnak egy nagy családot.

Kulcsszavak: ruhacímke, C&A, divat, sokszínűség, tipográfia

Abstract

In my assey I would like to represent the labels of the clothes of the popular brand, called C&A as a typographyal issue. The brand can be found in many countries of Europe. In its shops the costumer can find clothes for his or her own taste. The clothes are very varied, they have different shapes and types in different styles, on the other hand the labels are very similar except some little differences, both sexes and every age-groups can find their favourites.

Keywords: label, C&A, fashion, variety, typography

A márka rövid története

A C&A márkanév egy német származású testvérpár nevének kezdőbetűit tartalmazza, nem másokét, mint Clemens és August Brenninkmeijerét (1. kép), akik 1841-ben nyitották meg első boltjukat Hollandiában, miután elhagyták szülőházjukat. A bolt kínálta ruházat újdonságnak számított, ugyanis konfekcióárut, vagyis különböző standard méretű ruhákat gyártott. A cég népszerűsége egyre nőtt, az 1900-as évek elején már más európai országokban is megtalálható volt, úgy, mint Angliában és Németországban. A 40-es években már Franciaországban és Spanyolországban is megjelentek az első boltok (2. kép). Mára már szinte minden európai országban tért hódított kedvező áraival és divatos cikkeivel. Jelenleg a cég a tengerentúl meghódítására törekszik, Kínában és Ausztráliában már találhatóak üzleteik. Fontosnak tartják a vevők barátságos kiszolgálását, ugyanakkor tisztában vannak a konkurenciával és bátran veszik fel a versenyt (History).

Clemens & August Brenninkmeijer

1. kép Clemens&August Brenninkmeijer
Ismeretlen művész

2. kép C&A üzlet 1841-ből
Forrás: <http://www.c-and-a.hu>

A kínálat

A cég igyekszik divatos ruhákat és kiegészítőket gyártani viszonylag kedvező áron. Üzleteikben férfi-, női-, és gyermekrészleg is található, valamint minden stílus jelen van a klasszikus konzervatívól kezdve a vad, fiatalos retroig. Mindenféle ruhadarab megtalálható a boltokban, bárki bármilyen alkalomra kiválaszhatja, ami neki tetszik. A cég több kategóriába osztja be ruháit, így választhatjuk a Yessica névvel fémjelzet ruhákat, amelyek a nőiességet helyezik előtérbe, az Angelo Litrico ruhák a fiatal, sármos férfiakat idézik, a Clockhouse a tizenévesek kedvence, a Lingerie a fehérneműket és a kiegészítőket öleli fel, az aprókat pedig a C&A Kids öltözteti.

Az elemzendő anyag

Ruhatáramban szerepel néhány darab a C&A logójával fémjelvezve, így elemzésre számon egy tunika, egy kardigán, egy kabát, egy blúz, egy hosszú ujjú póló, egy táska és egy férfifelső ruhacímekjét. A címke alatt a ruha oldalvarrásában és a nyaki gallérnál található bilétát értem.

A címkék összehasonlítása

Annak ellenére, hogy a márka ruháiban milyen nagy a sokszínűség (különböző korosztálynak, különböző stílusokban), a ruhák címkéi között nem találhatunk sok különbséget. A női felsőrészek oldalvarrásában található címkék több esetben is megegyeztek egymással. A tunika esetében (3. és 4.kép) az oldalcímkében a ruhadarab anyagának összetételéről olvashatunk több nyelven. A betűk verzál, Arial típusú, 6 pt nagyságú karakterek. A szavak között az elválasztás nem szóközzel történik, hanem egy pontot tettek a különböző nyelvű szavak közé, középre. A címke alján ikonokat találhatunk, amelyek a tisztításhoz szükséges információt adják meg. Ez a tendencia végigkíséri az elemzendő ruhák oldalcímkéit, csupán kis eltéréseket találhatunk, például a blúz esetében már több nyelven olvashatunk eligazítást, és a piktogramok természetesen a különböző anyagoknak megfelelően adnak tájékoztatást, ezért mennyiségük változhat, ami átalakítja a címkén lévő szöveg elrendezését.

3. és 4. kép A tunika oldalsó címkéi
Fotó: Dancs Eszter

Csupán a tunika és a blúz jelölte külön kis bilétán a ruha méretét (verzál Arial „s” és „m” betű kontrasztosan, mérete: 14 pont). Mind a két darab a Clockhouse családhoz tartozik. Bár a hosszú ujjú póló szintén a Clockhouse nevet viseli, a méretet jelző biléta mégsem az oldalvarrásban található, mint ahogy azt a tunika és a blúz esetében láthattuk. Az elemzendő ruhák között csak a Clockhouse oldalcímkéi kétoldalasak, a márka logója mindig ezen a hátsó oldalon található, de nem mindig ugyanabban a helyzetben. A tunika esetében a márka logója a címke hátulján található szürkeárnyalatos nyomtatásban a biléta közepén, a táska esetében viszont jobb oldalra zárva közepén jelenik meg, elfordítva, ami eddig nem volt tapasztalható. A sorozatszám minden esetben a logó mellett található a jobb alsó sarokban, Arial számokkal. A Yessica címke már más egy kissé (5.kép). A címke kisebb és vékonyabb anyagú. A szöveg itt is a ruha anyagáról tájékoztat és a tisztítási tanácsokat ad. Az információk balra zártak, 4 pt méretű Arial betűtípusú karakterek alkotják, a szavakat ebben az esetben is pontok választják el egymástól. Az eddigiektől eltérően a cég logója az ikonok alatt található szürkeárnyalatos formában, és a címke jobb alsó sarkában a sorszámot olvashatjuk (Arial számok).

5.kép A kardigán oldalcímkéje
Fotó: Dancs Eszter

Ebben az esetben a címkén található szöveg nem középre zárt. A férfi póló oldalcímkéje (6.kép) hasonló tulajdonságokkal bír, mint a kardigáné, a szöveg itt sem középre zárt, viszont a vasalásra vonatkozó tájékoztató szöveg itt megjelenik a címkén, holott a kardigán esetében nem találhatunk erre vonatkozó információt.

6.kép A póló oldalcímkéje
Fotó: Dancs Eszter

Sokkal több eltérést figyelhetünk meg a nyaki címkék esetében. Bár a tunika, a blúz és a hosszú ujjú póló a Clockhouse részhez tartoznak, mégis nagyok a különbségek. Az elemzendő tunikának a nyaki részén található címke csupán a C&A egyik kategóriájának, a Clochouse-nak a feliratát tartalmazza, illetve a márka emblémájának leegyszerűsített változatát a jobb felső indexben (7. kép). A Clockhouse felirat verzál antikvákat tartalmaz. A betűk kontrasztosak, de vonalvastagságuk nem egyenletes. A karakterek talpatlanok, az alapvonal mellett szabályosan helyezkednek el és 18 pt méretűek. A felirat fekete, nem tartalmaz színes betűket. A C&A logó az indexben igen kicsi, csupán 4 pont nagyságú.

7. kép A tunika nyaki címkéje
Fotó: Dancs Eszter

A blúz címkéjének formája más, mint a tunika esetében, téglalap, de nem az egész címke van bevarrva, csupán a két vége (8. kép). A felirat és a C&A logó azonban ugyanolyan formában jelenik meg. A betűk, kicsit nagyobbak, 20 pt méretűek, de a karakterek megegyeznek a tunika címkéjén lévőkével, tehát verzál, talpatlan betűk, amelyek vonalvastagsága nem egyenletes. A logó újra a jobb felső sarokban található, de az anyag szárai miatt alig vehető ki a 3 karakter. Ellentétben a tunikával a blúz méretezése a nyaki címkénél történik és más formában is, a kis címke rá van varrva a nagy nyaki címkére, és egy szabályos körbe van írva. Az anyag szárai miatt a betű (s) formája nehezen látható, de egy verzál talpatlan, szabályos vonalvastagságú karakterről van szó.

8. kép A blúz nyakánál lévő címke
Fotó: Dancs Eszter

A hosszú ujjú póló esetében (9. kép) egészében a ruhára vart nyaki címkéről van szó, amelynek szegélye van. A szegély dupla vonalból áll és a szegélyen kívül virágmintákat láthatunk. A szegélyen belül középre zárva olvashatjuk: „...my favourite style by...”. A betűtípust, amellyel ez íródott nem tartalmazza a Microsoft Word 2003. A kézíráshoz hasonló betűtípus, kötések találhatóak a betűk között, de nem mindenhol. Az azonos betűk formája megegyezik, viszont érdekes, hogy az „f” betű, illetve az „y” alsó farka nem egyfelé dől.

9. kép A póló címkéje
Fotó: Dancs Eszter

A Clockhouse felirata szokott módon jelentkezik, 20 pt méretűek a karakterei. A C&A felirat a Clockhouse jobb felső sarkában indexként található, nagyon kicsi, szinte kivehetetlen. A méretezés külön címként nem található, egyedül itt a keretben van. Ez verzál „m” betűt jelent, talpatlan, nem Arial típusú, ugyanis a betű szárai között nagyobb az üres hely, így a betű széthúzottabb, mint az Arial „m”. A kardigán a Yessica részleghez tartozik, címkéje ezért más (12. kép). A felirat „y” karaktere verzál, a többi kurrens betű, hasonlítanak az Arial, vagy a Helvetica karaktereihez, amennyiben talpatlan lineáris betűk, de az „e” betű alsó szára majdnem összeér a hasával, és az „s” betű nem olyan szálkás, kicsit összenyomottabb. A karakterek mérete: 18 pt a verzál „y”-é 24 pt. A betűk között nincs kötés, ahogy a Clockhouse felirat esetében sincs. Ez a felirat komolyabbnak hat, nem olyan bohókásnak, mint a Clockhouse betűi, amely ruhái kifejezetten kamaszoknak és a fiatalabb korosztálynak készültek. A Yessica ruhái, ahogy a feliratának betűtípusa is komolyabb, inkább a középkorú vásárlók kedvelik. A címkén megjelenik a C&A-ra vonatkozó felirat, viszont más formában, mint a Clockhouse ruhák esetében. A Yessica felirattól egy vertikális lénia választja el, ami ugyanakkora, mint a verzál „y” betű. A lénia mentén alulról felfelé olvashatjuk, hogy „at C&A”. Ez a kis felirat verzál 5 pt méretű, Arial betűket használ. Az egész címke felirata középre rendezett.

12. kép A kardigán nyaki címkéje
Fotó: Dancs Eszter

A méretezés a nyaki címkénél történik, ugyanolyan formában, mint a tunika esetében, ahol a kis „m” betűt tartalmazó címke az oldalvarrásban volt. A kis címke tehát itt a Yessica felirat mellett található, az „m” verzál Arial, 18 pt méretű. A kabát szintén a Yessicához tartozik, itt csupán nyaki címkéről beszélhetünk, mégis más, mint a kardigáné (13. kép). A címkén lévő szöveg középre zárt. Az első sor csupán egy szót tartalmaz: „Favourites”. Ez az egy szó a Microsoft Word 2003 Amaze, vagy Edwardian Script ITC betűtípusához hasonló

cirkalmas kézírás. Alatta a Yessica feliratot találhatjuk. Ahogy a kardigán esetében is a felirat „y” betűje verzál, a többi kurrens karakter, betűtípusa hasonlít a Helvetica, vagy az Arial formáira. A verzál „y” 24 pt méretű, a többi betű 18 pt. A C&A márkára utaló felírás ugyanolyan formában jelenik meg, mint a kardigán esetében. Egy vertikális lénia választja el a Yessica felirattól, majd alulról felfelé olvashatjuk, hogy „at C&A”.

13. kép A kabát címkéje
Fotó: Dancs Eszter

A férfi t-ing is eltéréseket mutat a gallérlánl, tulajdonképpen nem is beszélhetünk címkéről, ugyanis nem a ruhától elkülönült, vagy hozzávarrt kis anyagdarabról van szó, hanem a ruhára ráfestett információkról. (14. kép)

14. kép A t-ing nyaki címkéje
Fotó: Dancs Eszter

Ahogy a képen is látható a címke kiemeli, hogy a ruha bio, vagyis természetes pamutból készült. Az információ fontosságát a nagy betűméret jelöli. A „BIO COTTON” felirat verzál betűket tartalmaz, betűtípusuk megegyezik, de a COTTON szó karaktereinek betűmérete kisebb mint a BIO szó karaktereie. A betűtípus nem a Microsoft Word 2003 által alkalmazott betűtípusokhoz tartozik. Betűinek vonalvastagsága nem szabályos, hangulatát a vonalakban lévő üres részek adják. A kis szöveg, ami újra azt az információt közli, hogy a ruha természetes alapanyagokból készült az írógép betűformáit idézik, de nem azonos a Word Courier New betűtípussal, ugyanis a karakterek közelebb állnak egymáshoz, és lekerekítettek a talpak. A méretet jelölő verzál „S” betű megegyezik a női ruhákon található karakterrel. De itt nem külön címkén található, hanem léniaák által bekeretezve a többi információ mellé festve. A szöveg nehezen kivehető a „Bio Cotton” embléma ráfestés miatt, de a teljes kép jobb alsó sarkában megtalálhatjuk az Angelo Litrico feliratot. A karakterei lineáris antikvák, kötés nem található

közöttük és szabályosan helyezkednek el az alapvonal mentén. Ahogy a Yessica felírásnál is láthatunk a C&A embléma egy vertikális vonalnál volt megfigyelhető, itt is ilyen formában jelenik meg, viszont olyan kicsit, hogy alig látható. A táska címkéje egyesíti, amit az eddigiekben a ruhadarabok nyaki és oldalcímkéiről elmondhattunk. A táskában csupán egy címke található a belső zsebek felett (15. kép). A Clockhouse felirat az eddig megszokott módon középre zárva jellegzetes betűivel jelenik meg, de kisebb, 14 pt betűmérettel. A jobb felső indexben itt is megtalálhatjuk a C&A leegyszerűsített logóját. Továbbá baloldalra zárva találhatjuk a többi információt az összetételről (Arial, verzál 4 pt karakterek). A nyelvek sokszínűsége itt is jelentkezik, és ugyanazon a 12 nyelven olvashatjuk az összetételt. A szavakat itt is középen pontok választják el egymástól. Egy sor kihagyással további információt olvashatunk a már említett 12 nyelven: „bélés” és alatta az erre vonatkozó összetételt, de az összetétel csupán 6 nyelven jelenik meg. Érdekes, hogy miért, hiszen hely lehetne még további sorok beillesztésére. Az ikonok itt is megtalálhatóak: nem mosható mosógépben, nem klórozható, nem vasalható, nem vegytisztítható. A C&A logója furcsa, eddig nem tapasztalt helyen, jobb oldalra zárva középen jelenik meg, elfordítva. A sorszám a jobb alsó sarokban található, de címkén lévő elrendezés nem zavaró, szabályosnak hat.

15. kép A táska címkéje
Fotó: Dancs Eszter

A logó

A C&A cég 6 különböző logója ismert 1914 óta. Mind a hat embléma az alapító testvérpár nevének kezdőbetűit tartalmazza, a verzál „c” és „a” betűket, amelyet az „és” ligatúrája kapcsol össze. A ligatúra a latin „et” szót jelöli, manapság inkább cégek logójában található, úgy, mint ebben az esetben is (Wikipedia 2009). Az 1914-es C&A logó az, ami a legjobban kilóg a másik öt közül, fekete körben található a két kezdőbetű, amelyek talpas kissé kurzív és kontrasztos betűk. A két karakter egyenlő méretű, de az őket összekapcsoló ligatúra csupán feleakkora, mint a betűk. A cégnevé alatt megjelenik a logóban a Brenninkmeijer vezetéknev is verzál, lineáris antikvák. Az 1928-as logón újra dominál fekete és fehér szín, de a betűk már antikvák, viszont kontrasztosabbak, mint az 1912-es emblémán. Itt már megjelenik a hullámos szélű zegély és az ellipsisz alap. A vezetéknev helyén a

„MODES LIMITED” verzál felirat található. Az 1947-es következő logó már több különbséget is mutat. A két verzál betű kontrasztja még intenzívebb lett, és az előzőekhez képest kisebb és más helyzetű lett, az ellipszis tetejére szorult az alatta lévő kézírás idéző felirat miatt („is toch voordeeliger!”). A ligatúra formája hasonló az előzőhöz, de kisebb és vonalvastagsága nagyobb. Az 1958-as embléma visszatérés az 1928-ashoz. A betűk jellege hasonló, az aláírás viszont az első változatot idézi, ugyanis újra a vezetéknev olvasható a két verzál kezdőbetű alatt. A ma is használatos színek itt jelennek meg először a logóban, két alapon fehér színűek a betűk, a szegély pedig piros, amiben ferde szabályos vonalak találhatóak. 1984-es logó már a mai idézi, a színek sokkal intenzívebbek, és a felirat is hasonló a maihoz. A betűk talpas, kontrasztos verzál karakterek, a ligatúra pedig nem az alpvonalon, hanem a „c” felső hurkánál található. Itt más nincs aláírás az emblémában. A mai végleges forma 1999-ben látott napvilágot, a fehér színt már a szegélyben is alkalmazták a betűk vastagságából egy kicsit visszavettek és a színek mélyebb árnyalatúak.

hasonlóságokat mutat. Ez érvényes a női, illetve férfiruhákra egyaránt. Csupán a feliratok különböznek, de összekapcsolja őket a C&A neve. A címkék tehát mutatják az összetartozást a cégen belül, nem figyelhető meg egy szigorú szabály, amely minden esetben érvényesülnie kellene az adott részleg ruháinak címkéjén.

Hivatkozások

History [online] A C&A hivatalos honlapja, Feltöltés dátuma: ismeretlen [Letöltés dátuma: 2009. november 20.] <URL:<http://www.c-and-a.com/aboutUs/company/history/>>

És jel [online] Wikipedia, Feltöltés dátuma: ismeretlen, (Utolsó módosítás: 2010. január 3., 13:24) [Letöltés dátuma: 2009. 11. 28] <URL:http://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%89s_j>

C&A logói [kép] Tulajdonos: Marsupilami, Készült: 2009. 10. 25., Megtalálható: Wikipedia, Mérete: 500×364 (31 KB) <URL: http://de.wikipedia.org/wiki/Datei:C&A_historisch_logo.png>

23. kép A C&A logói (Wikipedia)

Összegzés

Láthatjuk, a címkék között kevés eltérés van. Helyenként más betűtípus figyelhető meg, amely lehet figyelmen kívül hagyható eredménye. Kisebbségi eltérést mutatnak az oldalsó címkék, ezek is inkább a szöveg helyzetéhez és elrendezéséhez köthetők, ennek oka lehet a helyzete a ruha varrásában, hiszen nehezebben észrevehető, mint a nyaknál lévő címke, ezért nem szükséges a díszítése. A változásai is arra engednek következtetni, hogy csupán a helyspórolás, illetve ésszerű helykihasználás változtatható a címkék formáján. Ugyanakkor a márkán belüli tervezők a címkén is megmutatják egyediségüket. Láthattuk, hogy mennyire más arcú van a Clockhouse és Yessica feliratoknak, de ezek a különbségek csupán a nyaknál lévő címkében mutatkoztak meg, az oldalsó címkék nem mutattak nagyobb eltérést. Az itt elemzett címkék arra engednek következtetni, hogy a kiegészítők és a ruhák címkéi között nincsenek különbségek betűtípusuk szinte mindig megegyezik, a szöveg elrendezése és formája is

